

Kela|Fpa®

**Verkkoseminaari 5.2.2025:
Ajankohtaista Kelan ammatillisesta
kuntoutuksesta vuonna 2025**

Ohjelma

Klo 8.30 - 9.40

Tervetuloa verkkoseminaariin, suunnittelija Kirsi Suoraniemi

Tilaisuuden avaus, etuuspäällikkö Tuula Ahlgren

Työkokeilu ja työhönvalmennus uudistuvat, suunnittelijat Milja Ittonen ja Kirsi Suoraniemi

Taito-kuntoutus, suunnittelija Milja Ittonen

Klo 9.50 - 10.45

Ammatillisen kuntoutuksen kohderyhmät ja myöntöedellytykset, asiantuntijalääkäri Virpi Liukkonen

Nuoren ammatillinen kuntoutus (7 a §) vuoden 2025 alusta, juristi Heidi Giss-Hannikainen

Ammatillisen kuntoutuksen hakeminen, suunnittelija Anne Koski

Klo 10.50 - 11.30

Perustietoa ja ajankohtaista kuntoutusrahasta, juristi Tommi Kortelainen

Tilaisuuden päätössanat, etuuspäällikkö Tuula Ahlgren

Muutama sana verkko-seminaarista

- Tilaisuus tallennetaan ja tallenne tulee kela.fi –sivustolle ([Kelan koulutukset ammattilaisille | Kumppanit | Kela](#))
- Käytössänne on viestiseinä, jossa voitte esittää kysymyksiä tämän päivän teemoihin liittyen. Kelan kuntoutuksen asiantuntijat vastaavat kysymyksiin tilaisuuden aikana mahdollisuuksien mukaan. Osallistujia on paljon, joten kaikkiin kysymyksiin ei välttämättä ole mahdollisuutta vastata.

Kela|Fpa®

Avauspuheen vuoro

Ajankohtaista Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluissa –
verkkoseminaari 5.2.2025
etuuspäällikkö Tuula Ahlgren, kuntoutuspalvelujen ryhmä

Kela|Fpa

Kela uudistaa kuntoutuspalveluja

Kelan kuntoutuksen palveluvalikoiman kehittäminen vuosina 2021-2023

- Kelan kuntoutuksen palveluvalikoimaa kehitettiin vuosina 2021-2023
- Uudistamisen taustalla olivat mm.
  - STM:n asettaman kuntoutuskomitean ehdotukset palvelujen kehittämiseksi.
  - Tarve tarkastella Kelan roolia suhteessa muihin kuntoutupalvelujen järjestäjiin.
  - Asiakkaiden muuttuneet kuntoutustarpeet ja hoitojen kehittyminen.
- Kehittämisen yhteydessä arvioitiin
  - Palvelujen sisällön muutostarpeet > kohti vaikuttavia kuntoutusmalleja
  - Kelan omien kuntoutuspalvelujen päällekkäisyydet asiakasryhmissä ja palveluissa
  - Kelan ja muiden kuntoutusta järjestävien tahojen rajapinnat
    - Onko päällekkäisyyksiä asiakasryhmissä ja/tai palveluissa
- SOTE- ja työhallinnon muutokset ovat haastaneet pysyvän yhteistyön käynnistämistä

Kela kehittää kuntoutuspalveluja

- Palvelujen kehittämisessä huomioidaan
  - Jokaiselle kuntoutuspalvelulle on tarve ja tavoite sekä niitä tukeva huolella määritelty palvelun sisältö
    - Muutosten huomioiminen (mm. yhteiskunnalliset muutokset ja hoitojen kehittyminen)
    - Kehittämisen- ja tutkimustulosten implementointi
    - Kohti tuloksellisia ja vaikuttavia palveluja – oikeat palvelut oikea-aikaisesti
    - Kuntoutuksen tarve ja tarjonta kohtaavat
  - Eri organisaatioille/toimijoille kuuluvat tehtävät
    - Tunnistetaan oma rooli eikä oteta tehtäviä, jotka kuuluvat toiselle
    - Kehitetään yhteistyötä

Palveluvalikoimatyö jatkuu vuosina 2024-2027

- Toinen Kelan kuntoutuksen palveluvalikoiman kehittämishanke 10/24-12/27
- Miksi palveluvalikoiman kehittämistä jatketaan?
  - Kelan kuntoutuksen palveluvalikoima on edelleen laaja; kohderyhmiä on paljon ja samoille asiakasryhmille on tarjolla useampia eri kuntoutusmuotoja.
  - Kuntoutuksen toimijoita on useita ja työnjako on joissain tapauksissa edelleen epäselvä.
  - Taloudellinen tilanne on haastava ja valtionhallinnon säästötoimet vaikuttavat
    - Kelan kuntoutukseen (esim. Nuotti-valmennus ja harkinnanvarainen kuntoutus)
    - terveydenhuollon ja järjestöjen toimintaan.
  - Tiettyjen diagnoosien (esimerkiksi ADHD ja muut neurokehitykselliset häiriöt) lisääntyminen haastaa etenkin Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta.
- Kehittäminen aloitetaan harkinnanvaraisesta kuntoutuksesta - ammatillisen kuntoutuksen vuoro on myöhemmin.
- Tarvitsemme yhteistyötä kuntoutuksen eri toimijoiden kanssa – työllisyysalueet ovat yksi keskeisistä kumppaneista ammatillisessa kuntoutuksessa.

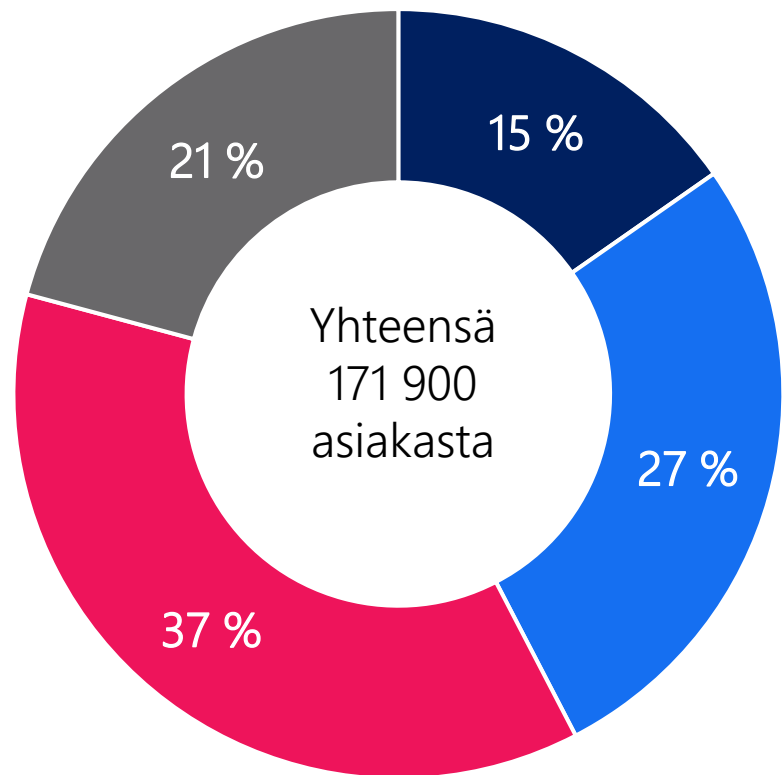

Kela|Fpa

**Kelan ammatillinen
kuntoutus numeroina**

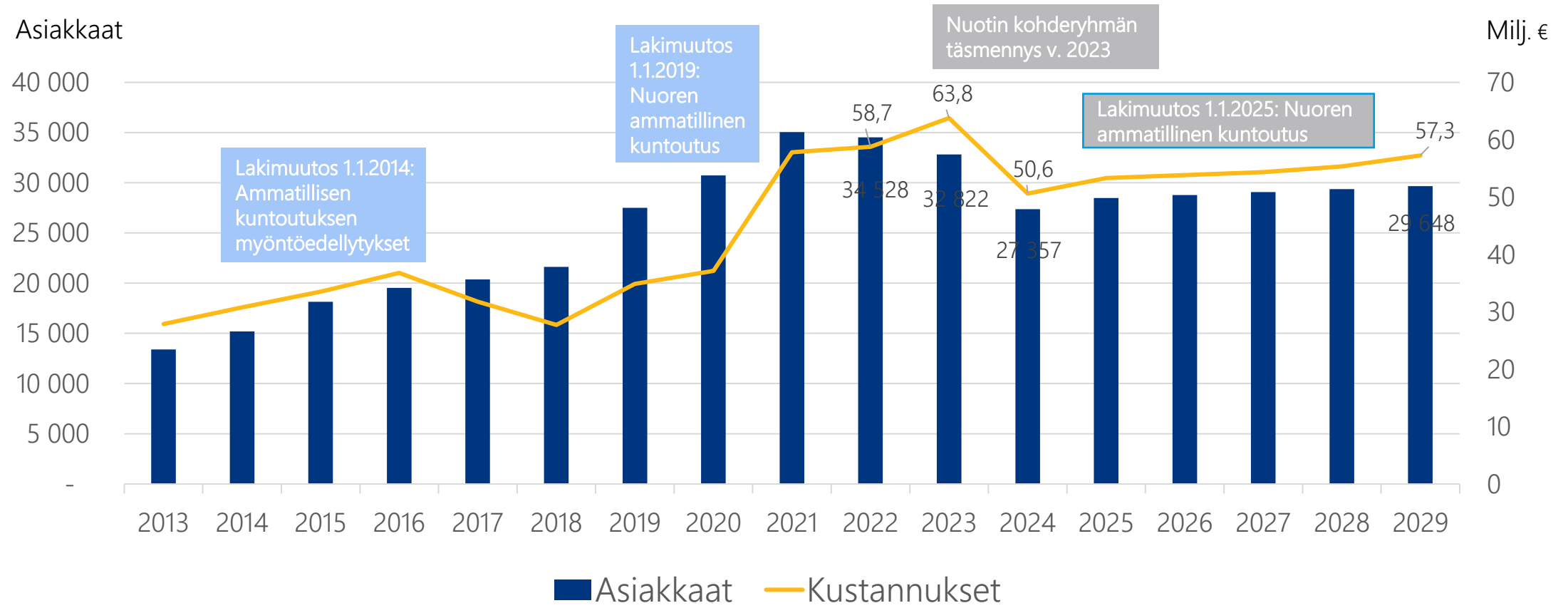
Kuntoutuksen asiakkaat kuntoutusmuodoittain v. 2024

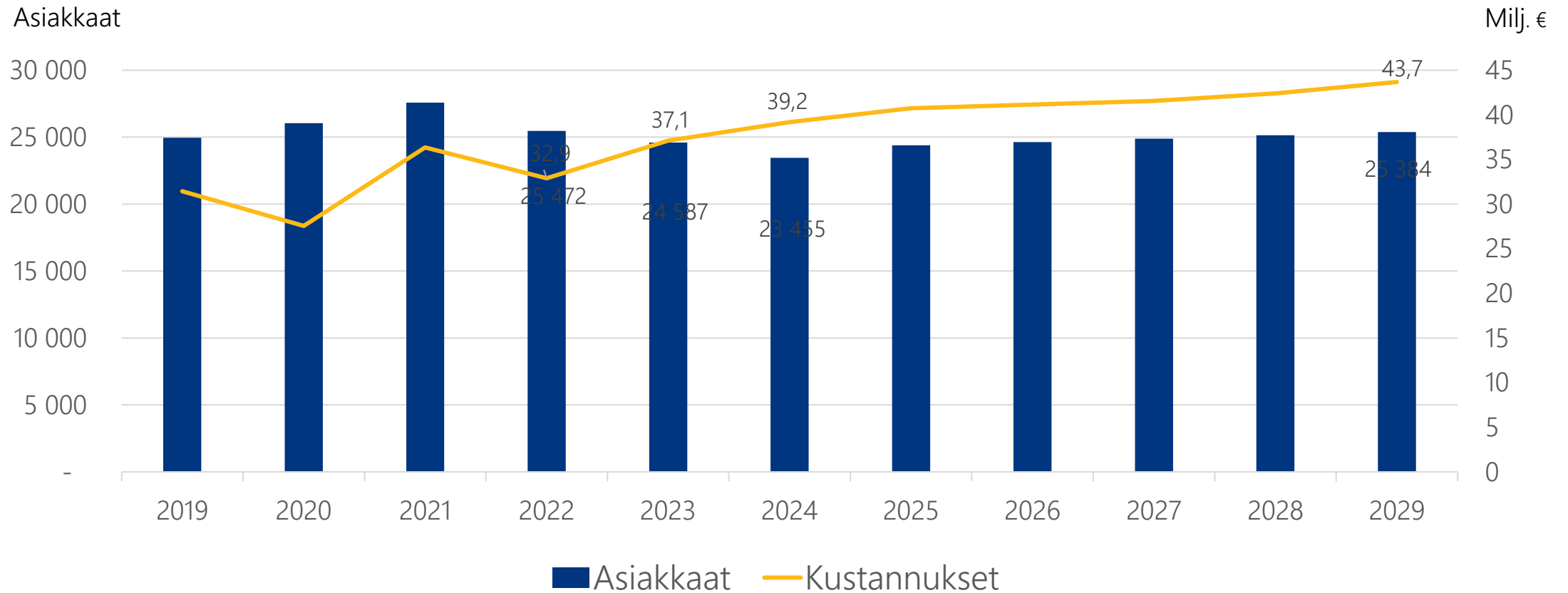
- Ammatillinen kuntoutus
27 400 asiakasta
- Vaativa lääkinällinen kuntoutus
48 500 asiakasta
- Kuntoutuspsykoterapia
65 900 asiakasta
- Harkinnanvarainen kuntoutus
37 300 asiakasta

Sama asiakas voi saada useampia kuntoutustoimenpiteitä.
Yhteismäärään asiakas on laskettu vain kerran.

Ammatillisen kuntoutuksen (6 § ja 7 a §) asiakkaiden ja kuntoutuspalvelujen kustannusten kehitys sekä arvio tuleville vuosille

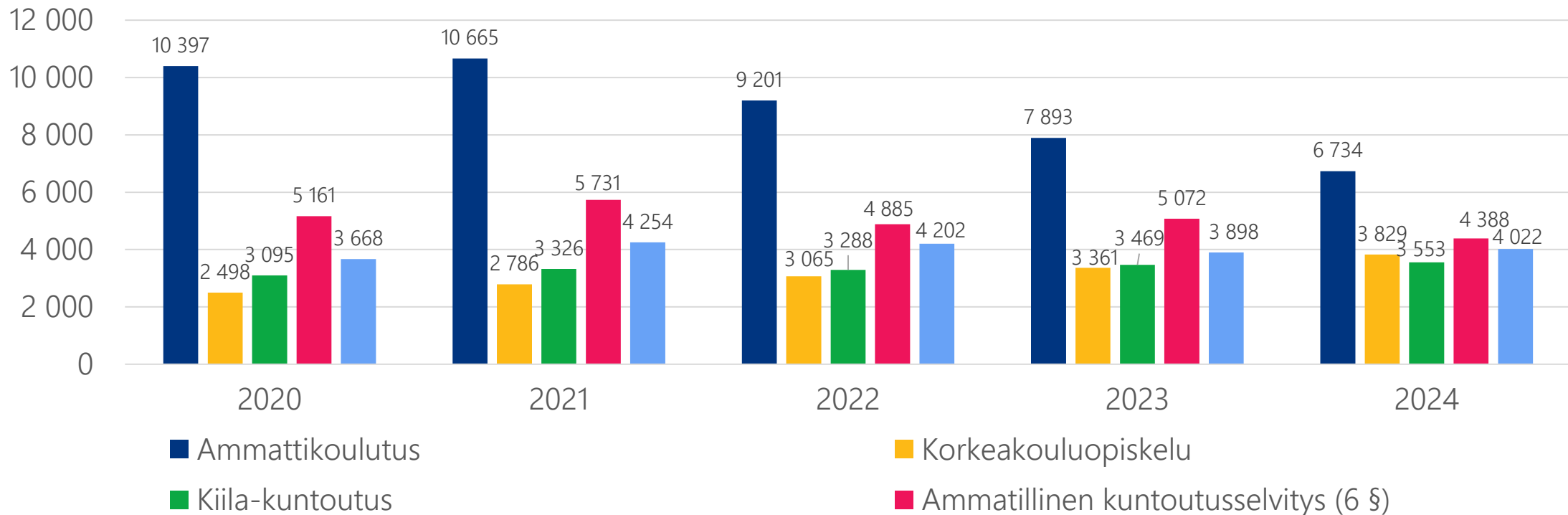
Ammatillisen kuntoutuksen 6 §:n asiakkaiden ja kuntoutuspalvelujen kustannusten kehitys sekä arvio tuleville vuosille

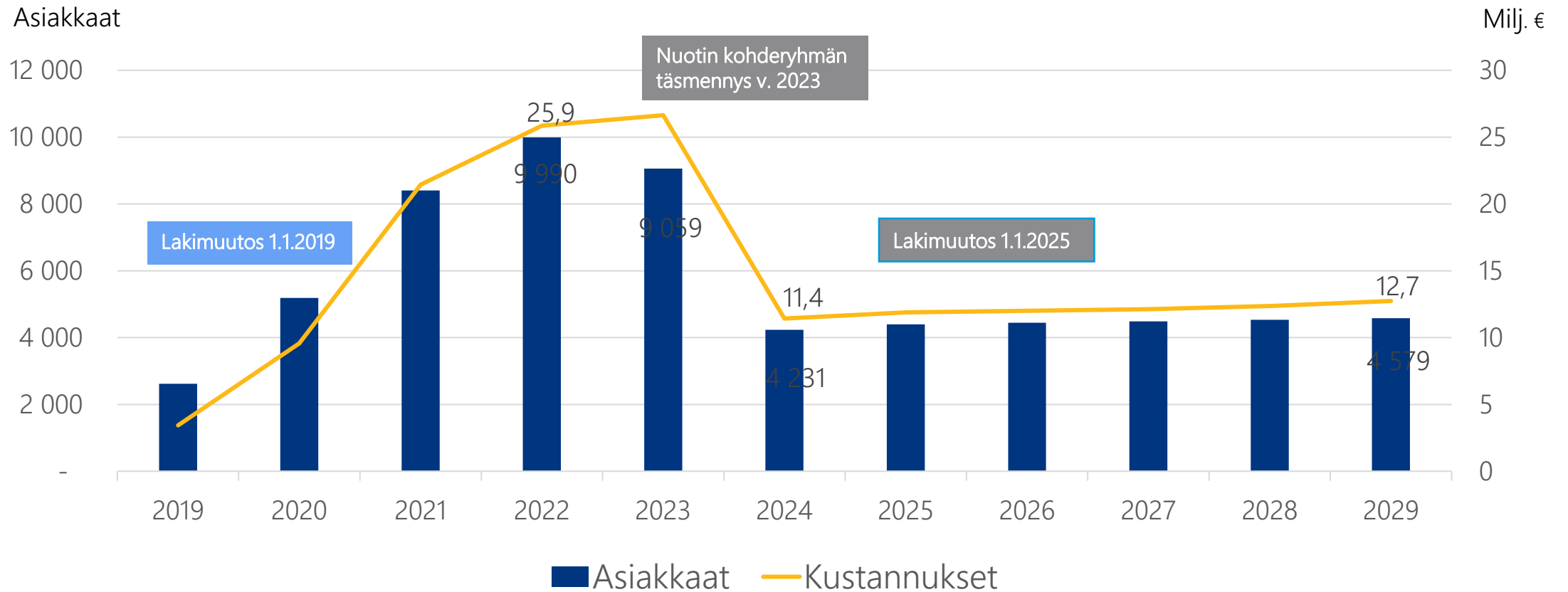

Ammatillisen kuntoutuksen 6 §:n asiakasmäärältään suurimpien palvelujen asiakkaat v. 2020-2024

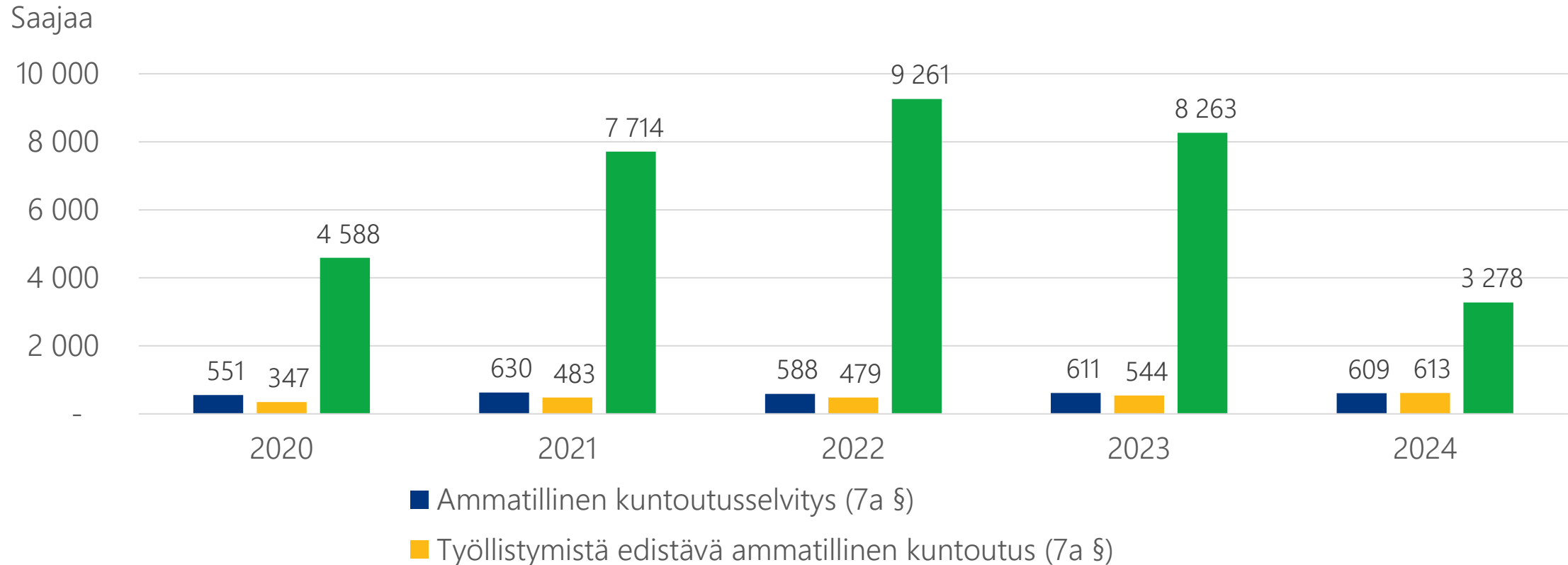
Asiakkaat

Nuoren ammatillisen kuntoutuksen (7 a §) asiakkaiden ja kustannusten kehitys sekä arvio tuleville vuosille

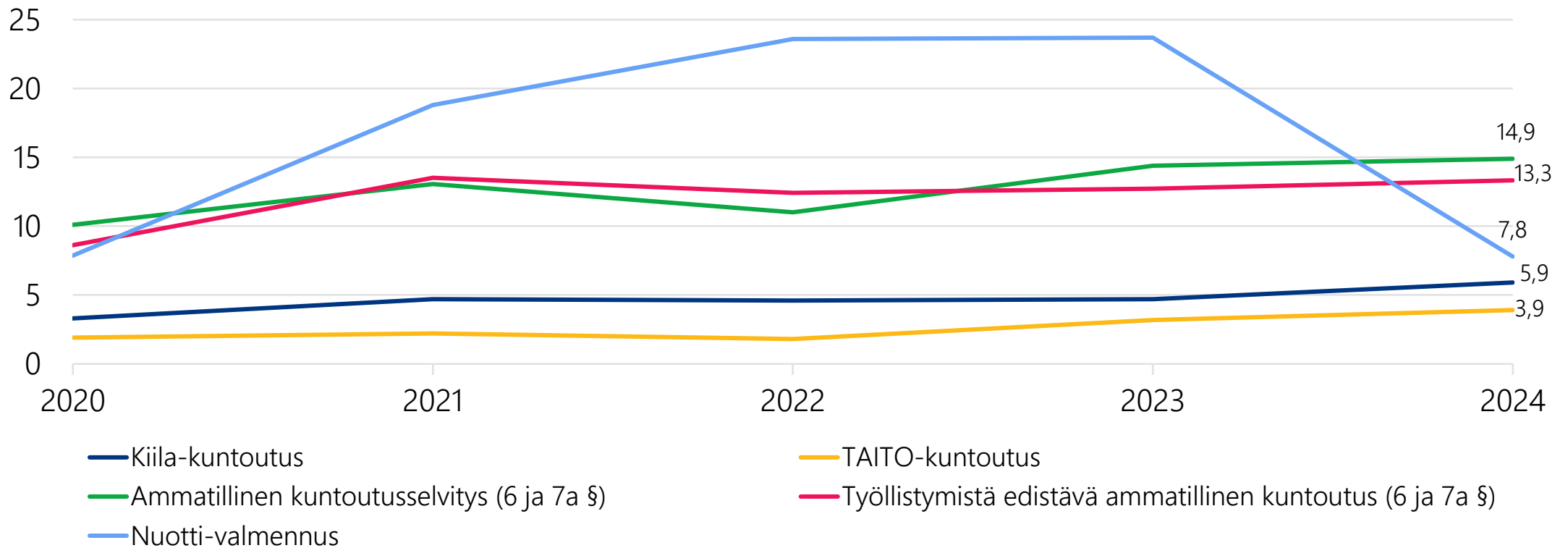
Ammatillisen kuntoutuksen 7a §:n asiakasmäärältään suurimpien palvelujen asiakkaat v. 2020-2024

Ammatillisten kuntoutuspalvelujen kustannusten kehitys v. 2020-2024

(palvelut, joissa palvelukuvaus)

Milj. €

Kela|Fpa

Hyvää verkkoseminaaria kaikille!

Etuuspäällikkö Tuula Ahlgren
etunimi.sukunimi@kela.fi

Kela|Fpa®

Työkokeilu ja työhönvalmennus uudistuivat

Kirsi Suoraniemi, suunnittelija

Milja Ittonen, suunnittelija

Kela, etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö, kuntoutuspalvelujen ryhmä,
palvelumuotoilutiimi

Palveluvalikoiman uudistaminen

- Kela toteutti palveluvalikoiman uudistamistyön 2021-2023
  - palveluvalikoiman uudistamistyö pohjautui Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukseen
  - taustalla tarve tarkastella Kelan roolia suhteessa muihin kuntoutuspalvelujen järjestäjiin sekä asiakkaiden muuttuneet kuntoutustarpeet ja hoitojen kehittyminen
  - ammatillisen kuntoutuksen palveluvalikoiman uudistamistyö toteutettiin alkuvuodesta 2023
    - taustalla oli tarve arvioida Kelan nykyisiä ammatillisen kuntoutuksen palveluja suhteessa muiden tahojen järjestämiin palveluihin, selkeyttää palveluvalikoimaa ja sujuvoittaa asiakasohjausta
    - tavoitteena oli selkeyttää palvelujen sisältöjä, tavoitteita ja tarkoitusta sekä kohderyhmää, jotta vältytään päällekkäisyyksiltä Kelan palveluissa sekä suhteessa eri tahojen palveluihin
    - uudistamistyössä tehtiin laajaa yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa, mm. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Kuntaliitto, Eläketurvakeskus, Työterveyslaitos

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen uudistaminen

1/5

- Palveluvalikoiman uudistamistyön pohjalta on uudistettu vuoden 2025 alussa alkaneita työhönvalmennusta ja työkokeilua
  - Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus (Teak) päättynyt 31.12.2024
- Uudistamisen taustalla tarve selkiyttää palveluja verrattuna Teakiin, jossa kolme vaihtoehtoista palvelulinjaa
  - monivaiheinen, toteutuksessa tulkinnallisuutta
    - tavoitteet ja tarkoitus kaipasivat eriyttämistä suhteessa toisiinsa, jotta asiakas ohjautuu oikea-aikaisesti tarkoituksenmukaiseen palveluun
      - jatkossa kaksi selkeästi eri palvelua
      - yhdistelmäpalvelusta luopuminen; työkokeilu ja työhönvalmennus voidaan tarvittaessa poluttaa asiakkaalle ilman erillistä yhdistelmäpalvelua
  - suhde muiden organisaatioiden palveluihin
    - päällekkäisyyksien karsiminen ja palveluvalikoiman selkeytyminen
    - kohderyhmän tunnistaminen, asiakasohjautumisen helpottuminen

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen uudistaminen

2/5

- Uudistamisen taustalla tarve huomioida aikaisempaa paremmin asiakas- ja työelämälähtöisyys
  - työkokeilu ja työhönvalmennus oikeissa työtehtävissä ulkopuolisessa työpaikassa
    - tietoa omasta työ- ja toimintakyvystä suhteessa palkkatyöhön, työelämään ja tavoiteltuun ammattiin
    - ei pitkiä palkattomia harjoittelujaksoja, jotka ovat enemmänkin työelämään tutustumisen kaltaisia eikä anna realistista kuvaa asiakkaiden työkyvystä tai johda palkalliseen työhön
    - myös kuntoutuksen asiakkailla oikeus palkkaan ja muihin työsuhde-etuihin
      - asiakkailla monesti tunne, että palkattomissa harjoitteluissa käytetään hyväksi, kun ei makseta palkkaa työstä, joka tarvitsee tekijää

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen uudistaminen

3/5

- Työ kuntouttaa
  - tutkimusten valossa pitäisi rohkeammin suunnata kohti työllistymistä ja avoimia työmarkkinoita
  - työllistyminen ei ole terveydelle haitallista eikä vaaranna toimintakykyä (Luciano, Bond, Drake, SchRes 2014)
- Tavoitteelliset palvelut, jotka vievät asiakkaan tilannetta aidosti eteenpäin
  - asiakkaan työ- ja toimintakyvylle sopivan työn löytäminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
  - pyritään ehkäisemään sitä, että asiakas jäisi tyhjän päälle sen jälkeen, kun kaikki etuudet/palvelut on käytetty

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen uudistaminen

4/5

- Tutustuminen IPS-toimintamalliin, jonka jälkeen tehtiin linjaus, että Kelan uusi työhönvalmennus tulee perustumaan soveltuvien osien laatukriteereihin
  - tutkimusnäyttöön perustuva tietyn työllistämisen muoto, jonka on todettu kansainvälisesti tuottavan huomattavia tuloksia erityisesti vaikeisiin mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden keskuudessa
  - IPS-työhönvalmennuksessa etsitään työpaikka, joka vastaa asiakkaan osaamista, voimavaroja ja mielenkiinnon kohteita. Samalla vastataan työnantajien rekryointitarpeisiin tarjoamalla osaavaa ja motivoitunutta työvoimaa. Tavoitteena on työllistyminen avoimille työmarkkinoille palkkatyösuhteeseen.
  - IPS-mallissa on 8 periaatetta ja 25 laatukriteeriä ([IPS-työhönvalmennuksen laatukriteerit – THL](#))
    - Kaksi laatukriteeriä jää toteutumatta Kelan työhönvalmennuksessa:
      - kaikille avoin palvelu: Kelan työhönvalmennus on lakiperusteinen, joka määrittää kohderyhmää
      - kestoiltaan rajaamaton palvelu: Kelan kuntoutuspalvelu ei voi olla kestoiltaan rajaamaton vaan palvelun päättymisen tulee määritellä

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen uudistaminen 5/5

- Uudistamisen taustatyö
  - Työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen sopimuskauden aikaiset kokemukset (asiakaspalautteet, auditointitiedot, palveluntuottajat ja Kelan ratkaisukeskus)
  - tilastot ja Teak-palveluun liittyvä tutkimus
  - muiden tahojen palvelujen kartoittaminen
  - perehtyminen IPS-malliin (yhteistyö mm. Thl:n kanssa, IPS-koulutus)
  - perehtyminen muuhun tutkimustietoon
  - sisäinen ja ulkoinen yhteistyö (mm. palveluvalikoiman ja -tarpeiden kartoittaminen)
  - yhteistyön tutkijan kanssa
- Työhönvalmennus perustuu laatukriteereihin ja myös työkokeilun uudistaminen on toteutettu laatukriteerit huomioiden.

Kela|Fpa

Työkokeilu ja työhönvalmennus

Molempiin palveluihin liittyvät yleiset asiat

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen kohderyhmä

- Kohderyhmä määritelty laissa (laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista)
  - asiakas, jonka sairaus tai vamma on aiheuttanut tai sen arvioidaan aiheuttavan lähivuosina asiakkaan työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen (KKRL 6 §)
  - 16-29-vuotias asiakas, jonka toimintakyky on olennaisesti heikentynyt (KKRL 7 a §)

Asiakkaan työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaista heikentymistä sekä nuoren toimintakyvyn olennaista heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon hänen kokonaistilanteensa.

Työkokeiluun ja työhönvalmennukseen sisältyvä verkostotyö

- Verkostotyöllä varmistetaan kuntoutuksen sujuvuus, hyvä tiedonkulku ja tarpeelliset tukitoimet. Verkostotyötä tehdään aina yhdessä asiakkaan kanssa ja häntä osallistaen. Verkostotapaamiset voivat toteutua kasvokkain tai etänä.
- Verkostotyön avulla
  - tuetaan asiakasta työkokeilussa/työhönvalmennuksessa
  - varmistetaan yhteistyö, selkeä työnjako ja tiedonkulku verkostotoimijoiden välillä
  - hahmotetaan asiakkaan kokonaistilannetta
  - yhdistetään asiakkaan kanssa toimivien ammattilaisten asiantuntijuus, jotta saavutetaan asiakkaalle merkitykselliset tavoitteet
  - ohjataan asiakasta hoitamaan omia asioitaan tarvitsemissaan palveluissa ja aktivoidaan häntä siinä
  - varmistetaan, että asiakkaan kuntoutusprosessi on eheä

Kuntoutuspalaute

- Työkokeilussa ja työhönvalmennuksessa palveluntuottajan tehtävänä on toimittaa asiakkaan kuntoutuspalaute Kelaan ja asiakkaalle 2 viikon kuluttua siitä, kun asiakkaan viimeisin tapaaminen on toteutettu.
  - Kuntoutuspalaute voidaan toimittaa asiakkaan suostumuksella myös muille tahoille
- Kuntoutuspalaute on tärkeä ja merkityksellinen dokumentti ja se sisältää
  - työkokeilussa muun muassa asiakkaalle laaditun ammatillisen suunnitelman
  - työhönvalmennuksessa muun muassa tiedon sovituista jatkotoimenpiteistä

Työkokeilun ja työhönvalmennuksen palveluntuottajat

- Valtakunnalliset palvelut, palveluiden saatavuus pyritty huomioimaan aikaisempaa paremmin
  - palveluiden hankinnassa on otettu huomioon kasvava asiakasmäärä ja pyritty turvaamaan palveluiden saatavuus aikaisempaa paremmin muun muassa hankinta-alueita, palveluntuottajien määrää sekä palvelujen sisältöä suunniteltaessa
  - keventyneet tilavaatimukset, ei majoitusta, osittainen etätoteutus mahdollinen
- Palveluntuottajia 69 kpl ([Kuntoutuksen palveluntuottajien haku](#))
  - Suomenkielisiä 68
  - Ruotsinkielisiä 1
    - Etelä-Suomen yhteistyöalue: 20
    - Länsi-Suomen yhteistyöalue: 10
    - Sisä-Suomen yhteistyöalue: 10
    - Itä-Suomen yhteistyöalue: 14
    - Pohjois-Suomen yhteistyöalue: 14

Tietoa työkokeilusta ja työhönvalmennuksesta

- Tietoa palveluista löytyy kela.fi –sivustolta (henkilöasiakkaat/kuntoutus)
  - [Työkokeilu | Henkilöasiakkaat | Kela](#)
  - [Työhönvalmennus | Henkilöasiakkaat | Kela](#)
- Palvelujen palvelukuvaukset löytyvät kela.fi –sivustolta (kumppanit/kuntoutuspalvelut)
  - [Työkokeilu ja työhönvalmennus](#)

Implementaatiotutkimukset työkokeilusta & työhönvalmennuksesta

- ✓ Tuotetaan tietoa palvelujen toteutumisesta ja implementoinnista sekä toimivuudesta ja kehittämistarpeista.
- ✓ Tutkimukset ovat moninäkökulmaisia: palvelutuottajat ja asiakkaat keskiössä
- ✓ Tutkimusten tiedonkeruut alkavat noin elokuussa 2025

Työkokeilun tutkimuksen toteuttaa Kelan ulkopuolinen tutkijataho, vastuuhenkilönä Kelassa Maarit Karhula

Työhönvalmennuksen tutkimuksen toteuttaa Kelan tutkimus, vastuututkijana Riitta Seppänen-Järvelä

Kela|Fpa®

Työkokeilu

Työkokeilun kohderyhmä

- Kohderyhmään kuuluu asiakas, joka
  - haluaa varmistaa valitsemansa ammattialan, työtehtävän tai toimenkuvan soveltuvuuden omaan terveydentilaansa, toimintakykyynsä ja kokonaistilanteeseensa
    - ammattialaa on voitu kartoittaa esimerkiksi ammatillisessa kuntoutus selvityksessä tai muussa vastaavassa palvelussa
  - on epävarma mitä tietyllä ammattialalla, työtehtävässä tai toimenkuvassa työskentely käytännössä edellyttää suhteessa omaan työkykyyn
  - haluaa selvittää alan soveltuvuuden terveydentilalle tai toimintakyvylle ennen opiskelemaan hakemista.

Nostoja työkokeilusta

- Työkokeilun tavoitteena on, että
  - asiakas löytää itselleen sopivan ammattialan, työtehtävän tai opiskelualan ja varmistaa sen soveltuvuuden työpaikalla tapahtuvassa työkokeilussa
  - asiakas laatii valmentajan tuella konkreettisen ammatillisen suunnitelman (sis. jatkosuunnitelmat)
  - työkokeilun aikana asiakkaan kanssa varmistetaan hänen tarvitsemansa tukitoimenpiteet, palvelut ja verkosto.
- Työkokeilu on yksilöllinen palvelu, ja asiakkaan tukena on valmentaja. Palveluntuottajalla on vähintään kolmen valmentajan tiimi.
- Työkokeilu toteutetaan kokonaisuudessaan 5 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaan ensimmäinen tapaaminen on toteutunut.

Työkokeilun rakenne

- Asiakkaan työkokeilu sisältää enintään 15 tapaamista ja 45 kuntoutuspäivää.
  - Työkokeilun suunnittelu -vaihe (1-3 tapaamista asiakkaan ja valmentajan kesken)
  - Työkokeilupaikan etsintä -vaihe (1-12 tapaamista asiakkaan ja valmentajan kesken)
  - Työskentely työkokeilupaikalla -vaihe (enintään 45 kuntoutuspäivää)
    - toteutetaan kokonaan ulkopuolisessa työpaikassa
    - tulee käynnistyä viimeistään 1 kuukauden kuluttua siitä, kun asiakkaan ensimmäinen tapaaminen on toteutunut
- Asiakkaalla on keskimäärin 5 kuntoutuspäivää viikossa
  - kuntoutuspäivien määrässä ja/tai pituudessa voidaan joustaa vain kun jouston tarve perustuu siihen, että asiakas ei työ- ja opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen tai toimintakyvyn olennaisen heikentymisen vuoksi pysty osallistumaan kuntoutukseen viitenä päivänä viikossa ja/tai kuutena tuntina kuntoutuspäivinä.

Työkokeilun toteutus

1/3

- Työkokeilussa asiakas saa valmentajalta tukea tunnistaakseen ammatillisen suunnitelman teon kannalta oleelliset henkilökohtaiset vahvuutensa, ammatilliset kehittämiskohteensa sekä mahdolliset tuen tarpeet.
- Työkokeilussa valmentaja tukee asiakasta
  - ammatillisen suunnitelman teossa
  - valitun ammattialan työn soveltuvuuden varmistamisessa
  - opiskelualan valinnassa ja sen soveltuvuuden varmistamisessa
  - tarpeidensa mukaisen verkoston rakentamisessa.

Työkokeilun toteutus 2/3

- Valmentaja kartoittaa asiakkaan kanssa hänen
  - realistiset tavoitteensa ja toiveensa työkokeilulle
  - koulutuksensa, työkokemuksensa ja osaamisensa
  - vahvuutensa, voimavaransa ja kiinnostuksen kohteensa
  - työelämävalmiutensa ja mahdolliset osaamisen kehittämistarpeensa
  - kokonaistilanteensa ja siihen liittyvät tuen tarpeet sopivan verkoston järjestämiseksi
- Valmentaja tukee asiakasta
  - valmistautumaan työkokeilupaikan etsintään
  - etsimään omaa yksilöllistä suunnitelmaansa vastaavaa työkokeilupaikkaa avoimilta työmarkkinoilta
  - tarvittaessa myös työnantajien tapaamisessa

Työkokeilun toteutus 3/3

- Valmentaja
  - ohjaa asiakasta työpaikalla tapahtuvan työkokeilun aloittamisessa, työn oppimisessa ja työkuultuuriin tutustumisessa
  - arvioi yhdessä asiakkaan kanssa suunnitellun ammattialan soveltuvuutta
  - ohjaa asiakasta hänen tarpeidensa ja tilanteidensa mukaisesti, kun hän työskentelee työkokeilupaikalla
  - jalkautuu työkokeilupaikalle ja ohjaa tarvittaessa työnantajaa löytämään tai räätälöimään asiakkaalle sopivat työtehtävät
- kokoaa asiakkaan ja työnantajan edustajan kanssa työkokeilun keskeiset havainnot ja johtopäätökset
- järjestää asiakkaan kanssa verkostotapaamisen, jotta asiakas saa tarvitsemansa tuen työkokeilun päättymisen jälkeen
- toteuttaa yhdessä asiakkaan kanssa loppukeskustelun, jossa käydään läpi mm. asiakkaan työkokeilulle asettamat tavoitteet ja niiden saavuttaminen, työkokeilun hyödyllisyys ja ammatillinen kehittyminen kuntoutuksen aikana sekä laaditaan konkreettinen jatkosuunnitelma

Työkokeilun tavoite

- Tarkoituksena on, että työkokeilun jälkeen asiakkaalla on
  - konkreettinen, kirjallinen ammatillinen suunnitelma ja tarvittava tuki sen edistämiseksi
    - jatkosuunnitelma työkokeilun päätyttyä, esimerkiksi muu ammatillisen kuntoutuksen palvelu, opiskeluun tai työhön liittyvät suunnitelmat, verkostotyössä sovitut toimenpiteet ja palvelut
  - osaamista työnhausta, työhaastattelussa toimimisesta sekä työelämätaidoista.

Kela|Fpa®

Työhönvalmennus

Työhönvalmennuksen kohderyhmä

- Kohderyhmään kuuluu asiakas,
  - joka tarvitsee tukea koko- tai osa-aikaiseen palkkatyöhön siirtymiseen tai yrittäjyyteen
  - joka sitoutuu työhönvalmennukseen
  - jonka toimintakyky ja elämäntilanne mahdollistavat palkkatyöhön siirtymisen tai yrittäjänä toimimisen
  - jolla on valmiudet siirtyä palkkatyöhön
  - jonka työelämätaidot ja valmiudet uuden oppimiseen mahdollistavat suhteellisen itsenäisen työskentelyn
  - joka tarvitsee kuntoutuksellista tukea työllistyäkseen ja työelämässä pysyäkseen.

Nostoja työhönvalmennuksesta

- Työhönvalmennuksen tavoitteena on, että
  - asiakas työllistyy palkkatyöhön TAI
  - toimii yrittäjänä
- Työhönvalmennuksen aikana asiakas on palkkatyösuhteessa
  - jos asiakkaan tavoitteena on yrittäjäyys, toteutetaan työhönvalmennus asiakkaan omassa yrityksessä tai yritystoiminnan käynnistämisen edistämiseksi
- Työhönvalmennus on yksilöllinen palvelu, ja asiakkaan tukena on valmentaja. Palveluntuottajalla on vähintään kolmen valmentajan tiimi.
- Työhönvalmennus toteutetaan kokonaisuudessaan 13 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaan ensimmäinen tapaaminen on toteutunut.

Työhönvalmennuksen rakenne

- Asiakkaan työhönvalmennus sisältää enintään 25 tapaamista ja 95 kuntoutuspäivää
  - Työhaun suunnittelu -vaihe (1-3 tapaamista asiakkaan ja valmentajan kesken)
  - Työhaun tuki -vaihe (1-20 tapaamista asiakkaan ja valmentajan kesken)
  - Työskentely työpaikalla -vaihe (enintään 95 kuntoutuspäivää ja tarvittaessa 2 seuranta-tapaamista)
    - toteutetaan palkkatyössä ulkopuolisessa työpaikassa tai asiakkaan omassa yrityksessä
    - tulee käynnistyä viimeistään 1 kuukauden kuluttua siitä, kun asiakkaan ensimmäinen tapaaminen on toteutunut
- Asiakkaalla on keskimäärin 5 kuntoutuspäivää viikossa.
  - kuntoutuspäivien määrässä ja/tai pituudessa voidaan joustaa vain kun jouston tarve perustuu siihen, että asiakas ei työ- ja opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen tai toimintakyvyn olennaisen heikentymisen vuoksi pysty osallistumaan kuntoutukseen viitenä päivänä viikossa ja/tai kuutena tuntina kuntoutuspäivinä.

Työhönvalmennuksen toteutus

- Valmentaja tekee yhdessä asiakkaan kanssa ammatillisen profiloinnin käyttäen lomaketta KU142. Ammatillisessa profiloinnissa kartoitetaan asiakkaan
  - koulutus, työkokemus ja osaaminen
  - vahvuudet, voimavarat ja kiinnostuksen kohteet
  - kokonaistilanne ja siihen liittyvät tuen tarpeet (sopivan verkoston järjestämiseksi)
  - realistiset tavoitteet työllistymiselle ja työnhaulle
- Valmentaja tukee asiakasta
  - löytämään hänelle soveltuvan ja hänen kuntoutustavoitteitaan vastaavan työpaikan tai vaihtoehtoisesti toimimaan yrittäjänä
  - työelämään siirtymisessä, työpaikalla työskentelemisessä sekä työyhteisöön kiinnittymisessä
  - ammatillisessa kehittämisessä
  - työsuhteen tai yritystoiminnan vakiinnuttamisessa
  - rakentamaan asiakkaan tarpeen mukaisen verkoston, jonka kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä

Työhönvalmennuksen työnantajayhteistyö

- Valmentaja tekee aktiivisesti työnantajayhteistyötä sekä asiakaskohtaisesti että laajemmin
- Valmentaja tuntee alueensa työmarkkinat sekä asiakkaiden tarpeet ja työskentelee aktiivisesti niiden kohtauttamiseksi
  - valmentaja seuraa aktiivisesti paikallisia työmarkkinoita ja tuntee työnantajien työvoima- ja rekrytointitarpeet
- Valmentaja etsii työpaikkoja, joissa asiakkaiden vahvuudet ja työnantajien työvoiman tarve vastaavat toisiaan
- Valmentaja tuntee pääpiirteittäin työnhakijaan ja työllistämiseen liittyvät tuet ja etuudet sekä ohjaa asiakasta hänen tarpeidensa mukaiselle asiantuntijalle.

Työhönvalmennuksen tavoite

- Työllistymisen lisäksi tavoitteena on, että työhönvalmennuksen jälkeen asiakkaalla on
  - ammatillista työkokemusta ja taitoa työskennellä ammattitaitovaatimusten mukaisesti työpaikalla
  - osaamista työnhausta ja työhaastattelussa toimimisesta sekä työyhteisötaitoja
  - tarvitsemansa palvelut ja verkosto

Kela|Fpa

Taito-kuntoutus

Taito-kuntoutus

- Kela järjestää ammatillista kuntoutusta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 6 ja 7 §:ien perusteella. Laissa yksilöityjen palveluiden lisäksi Kela on järjestänyt Taito-kuntoutusta.
- Taito-kuntoutus on ollut Kelan palveluvalikoimassa vuodesta 2018 lähtien ensin kurssimuotoisena ja vuodesta 2022 alkaen yhdistelmä yksilöllisiä käyntikertoja, ryhmäjaksoja ja työharjoittelua. Palvelu toteutetaan keskimäärin 15 kuukauden aikana sen alkamisesta.
- Taito-kuntoutus on suunnattu työttömille työnhakijoille ja henkilöille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä ja jotka tarvitsevat tukea sopivan opiskelu- tai ammattialan löytämiseksi.
- Taito-kuntoutuksen asiakasmäärät ovat olleet alusta alkaen vähäisiä, lisäksi Taito-kuntoutuksessa on suuri keskeyttämisprosentti.

Taito-kuntoutuksen toteutuminen

- Taito-kuntoutuksen toteutumisesta on saatu tietoa Kelan tilastoista ja sopimuskauden aikana kertyneistä kokemuksista. Lisäksi Taito-kuntoutus oli osa Muutos III -hanketta (2021 – 2024), jossa tutkittiin Kelan kuntoutuksessa tapahtuneita muutoksia ja uudistuksia. Tutkimuksesta saatiin tietoa Taito-kuntoutuksen toteutumisesta ja kehittämistarpeista.
- Taito-kuntoutukseen on ohjautunut paljon sellaisia asiakkaita, joiden kohdalla Taito-kuntoutus – tai ammatillinen kuntoutus ylipäättään – ei ole ollut oikea-aikainen ja sopiva palvelu. Tutkimuksen mukaan Taito-kuntoutuksessa ei ole pystytty riittävästi huomioimaan asiakkaiden jaksamiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä haasteita. Asiakkaat ovat kokeneet kuntoutuksen ryhmäjaksot ja työharjoittelun kuormittaviksi.
- Tutkimustuloksissa nousee esiin tarve lisätä joustoa Taito-kuntoutuksen sisältöön ja aikatauluihin. Tällöin se ei enää olisi luonteeltaan selkeästi työhön tai opiskeluun tähtäävää Kelan ammatillista kuntoutusta vaan lähempänä kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta.

Taito-kuntoutus päättyy 31.12.2025

- Taito-kuntoutuksen vähäisten asiakasmäärien ja suuren keskeytysprosentin vuoksi Kela ei jatka sen toteuttamista nykyisen sopimuskauden jälkeen. Taito-kuntoutuksen sopimuskausi päättyy 31.12.2025.
  - Palvelun toteutus laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti on vaikeaa pienellä asiakasmäärällä. Erityisesti ryhmämuotoisessa kuntoutuspalvelussa pienet asiakasmäärät aiheuttavat haasteita, koska kuntoutusta ei ole tarjolla asiakkaalle oikea-aikaisesti.
  - Vähäiset asiakasmäärät sekä keskeytykset ja peruuntumiset aiheuttavat haasteita asiakkaille, palveluntuottajille, kuntoutukseen ohjaaville tahoille sekä Kelalle.
- Kela on arvioinut, että nykyiset kuntoutuspalvelut riittävät vastaamaan myös Taito-kuntoutuksen kohderyhmän tarpeisiin, ja nämä asiakkaat voidaan ohjata muihin Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluihin silloin kun ne ovat oikea-aikaisia ja tarkoituksenmukaisia. Palveluohjauksessa tulee huomioida myös muiden tahojen tarjoamat palvelut.
- Kela seuraa ja arvioi säännöllisesti kuntoutuspalveluiden vastaavuutta asiakkaiden tarpeisiin ja kehittää palvelujaan tarjotakseen entistä paremmin asiakkaita palvelevia ratkaisuja.

Kela|Fpa®

Ammatillisen kuntoutuksen kohderyhmät ja myöntöedellytykset

Asiantuntijalääkäri Virpi Liukkonen
Asiantuntijalääkäriyksikkö

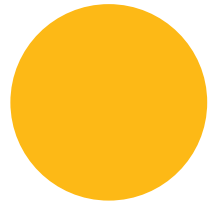
Kelan ammatillinen kuntoutus (KKRL 6 §)

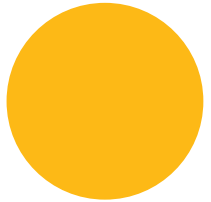
Kelan ammatillinen kuntoutus (KKRL 6 §)

- Kela vastaa erityisesti nuorten ja sekä vähäisen työhistorian omaavien työkäisten asiakkaiden ammatillisesta kuntoutuksesta.
- Ammatillisen kuntoutuksen keinoin pyritään turvaamaan työelämässä pysyminen, sinne palaaminen tai mahdollistamaan sinne pääseminen.
- Kuntoutuksen avulla pyritään säilyttämään tai saamaan sellainen ammatti tai työ, joka turvaa kuntoutujan toimeentulon tai josta hän saa eläkkeen lisäksi olennaisia lisäansioita.

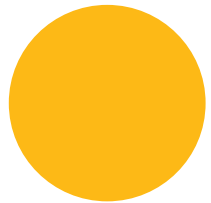
Myöntämisedellytykset (KKRL 6 §)

Asianmukaisesti todettu **sairaus tai vamma** on aiheuttanut tai sen arvioidaan aiheuttavan lähivuosina **työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen**

Työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaista heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon henkilön **kokonaistilanne**: fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky, elämäntilanne, taloudelliset ja sosiaaliset seikat, asumisolosuhteet, koulutus, ammatti, aikaisempi toiminta ja ikä sekä muut vastaavat tekijät

Kuntoutuksen tulee olla **tarkoituksenmukaista**

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa huomioidaan (KKRL 6 §)

- Voidaanko kuntoutuksen avulla tukea tai parantaa kuntoutujan työkykyä siten, että hän voi jatkaa työssä, palata työhön tai siirtyä työelämään.
- Henkilön motivaatio ja sitoutuminen ammatillisen kuntoutuksen tavoitteisiin
- Kuntoutuksen oikea-aikaisuus (sairauden vaihe, hoidon vaihe, elämäntilanne, kielitaito)
- Sairauden hoito ja lääkinnällisen kuntoutuksen mahdollisuudet
- Henkilön ikä, aikaisempi koulutus ja työ

Ammatillisen kuntoutuksen palvelut (KKRL 6 §)

Ammatillinen kuntoutus | Henkilöasiakkaat | Kela

Kiila-kuntoutus

Ammatillinen
kuntoutus selvitys

Koulutuskokeilu

Koulutus

Työkokeilu

Työhönvalmennus

Apuvälineet

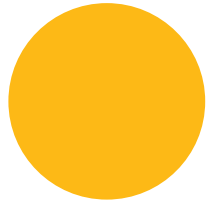
Elinkeinotuki

Taito-kuntoutus

päättyy 31.12.2025

Nuoren ammatillinen kuntoutus (KKRL 7 a §)

Myöntämisedellytykset (KKRL 7 a §)

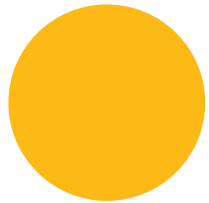
16–29-vuotiaalle nuorelle, jonka toimintakyky on olennaisesti heikentynyt. Tarkoitettu nuorille, jotka ovat ilman opiskelu- tai työpaikkaa tai joiden opiskelu on vaarassa keskeytyä oppilaitoksen tukitoimista huolimatta

Kuntoutus on tarkoituksenmukaista nuoren toimintakyvyn ja opiskelu- tai työllistymisvalmiuksien tukemiseksi tai edistämiseksi

Kuntoutus on tarpeen tukemaan tai edistämään nuoren kykyä opiskella tai työllistyä

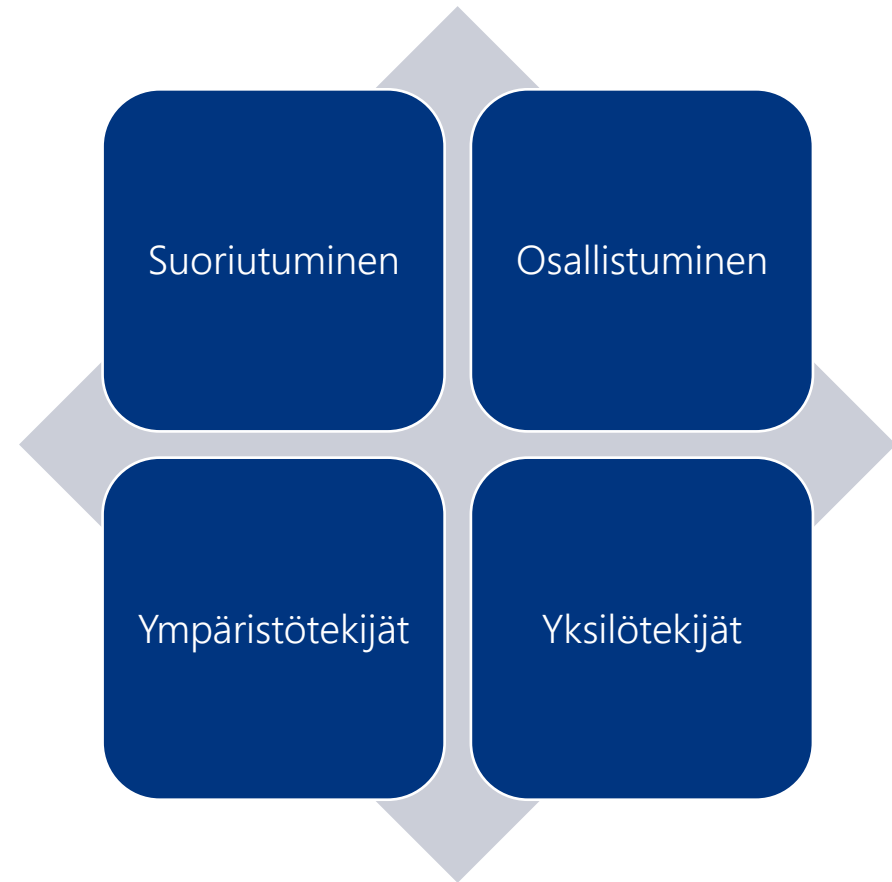

Tavoitteena tukea ja edistää syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten toimintakykyä, elämänhallintaa sekä valmiuksia ja kykyä opiskella ja työllistyä

Toimintakyvyn olennainen heikentyminen (KKRL 7 a §)

- Nuoren toimintakyvyn heikentymistä arvioidaan kokonaisuutena toimintakyvyn eri osa-alueilla. Nuoren toimintakyky on olennaisesti heikentynyt, jos toimintakyvyn heikentyminen rajoittaa hänen tulevaisuuden suunnitteluaan tai opiskelemaan tai työelämään pääsyään taikka estää häntä jatkamasta opintojaan.
- Jos nuoren toimintakyvyn heikentyminen ilmenee hyvin kapea-alaisesti ainoastaan jollakin toimintakyvyn osa-alueella (esimerkiksi ainoastaan arjen hallinnassa), ei nuori kuulu nuoren ammatillisen kuntoutuksen kohderyhmään.

Millainen elämäntilanne nuorella voi olla? (KKRL 7 a §)

- Taustalla toimintakyvyn heikentyminen, jonka lisäksi esimerkiksi nuori
  - ei ole hankkinut ammatillista koulutusta
  - opiskelee, mutta opinnot ovat keskeytymässä oppilaitoksen tukitoimista huolimatta
  - keskeyttänyt opinnot kokonaan
  - on valmistunut ammattiin, mutta hänen on vaikea työllistyä
  - on jäänyt työttömäksi tai hänellä työttömyys on jatkunut jo pidempään
  - on keskeyttänyt ase –tai siviilipalveluksen ja ammatillinen suunnitelma on epäselvä
  - on vapautumassa tai on vapautunut vankilasta ja ammatillinen suunnitelma on epäselvä.

Nuoren ammatillisen kuntoutuksen palvelut (KKRL 7 a §)

Nuoren ammatillinen kuntoutus | Henkilöasiakkaat | Kela

Nuotti-valmennus

Ammatillinen
kuntoutusselvitys

Työkokeilu

Työhönvalmennus

Koulutuskokeilu

Kelan ammatillinen kuntoutus	Ammatillinen kuntoutus 6 §	Nuoren ammatillinen kuntoutus 7 a §
Kohderyhmä	Nuoret ja vähäisen työhistorian omaavat työkäiset	16-29-vuotiaat nuoret, jotka ovat ilman opiskelu- tai työpaikkaa tai joiden opiskelu on vaarassa keskeytyä oppilaitoksen tukitoimista huolimatta
Edellytykset	Todettu sairaus, vika tai vamma, joka on aiheuttanut tai sen arvioidaan aiheuttavan lähivuosina työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen. Arvioitaessa otetaan huomioon kokonaistilanne. Kuntoutus on tarkoituksenmukaista.	Toimintakyky on olennaisesti heikentynyt ja on kuntoutuksen tarve Kokonaistilanteen arvio. Kuntoutus on tarkoituksenmukaista.
Hakeminen	Ammatillisen kuntoutuksen hakemus KU101 ja lääkärin B lausunto	Nuoren ammatillisen kuntoutuksen hakemus KU143. Jos asiakas opiskelee, tarvitaan liitteeksi selvitys oppilaitoksen tukitoimista. Yleensä lääkärinlausuntoa ei tarvita.
Palvelut	Ammatillinen kuntoutus selvitys Työkokeilu Työhönvalmennus Taito -kuntoutus Koulutuskokeilu Kiila -kuntoutus Koulutus ammatillisena kuntoutuksena Opiskelun ja työskentelyn apuvälineet	Ammatillinen kuntoutus selvitys Koulutuskokeilu Nuotti-valmennus Työkokeilu Työhönvalmennus

Kela|Fpa

Nuoren ammatillinen kuntoutus (KKRL 7 a §) vuoden 2025 alusta

Juristi Heidi Giss-Hannikainen
Etuuksien ja palveluiden suunnitteluyksikkö, työkykyryhmä

Lakimuutoksen tausta

- Lakimuutos ([HE 124/2024](#)) perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan.
  - Osa hallituksen valitsemaa kokonaisuutta julkisen talouden vahvistamiseksi.
- Tarkoitus mahdollistaa edelleen nuorten pääsy ammatillisen kuntoutuksen palveluihin ilman sairaus- tai vammadiagnoosia.
- Tavoitellaan myös Kelan kuntoutusrahoja koskevan sääntelyn selkeyttämistä ja yksinkertaistamista sekä kuntoutusrahoja saavien henkilöiden saattamista keskenään yhdenvertaiseen asemaan.

Tarkoituksenmukaisuus (KKRL 7 a §) 1/2

- Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, voidaanko haetulla kuntoutuksella edistää hakijan toimintakykyä, elämänhallintaa sekä valmiuksia ja kykyä opiskella tai työllistyä.
- Lisäksi tarkoituksenmukaisuusarviossa otetaan kokonaisuutena huomioon
  - asiakkaan ajankohtaiset palvelutarpeet sekä
  - asiakkaan saamat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja muut toimintakykyä, elämänhallintaa, opiskelua tai työllistymistä tukevat tai edistävät palvelut.
- Jos asiakas opiskelee, otetaan huomioon myös oppilaitoksen tukitoimet.

Tarkoituksenmukaisuus (KKRL 7 a §) 2/2

- Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa otetaan siten huomioon
  - 1) asiakkaan palvelutarpeet
  - 2) mikä taho tai mitkä tahot voivat palveluillaan vastata asiakkaan palvelutarpeisiin ja
  - 3) asiakkaan jo saamat palvelut.
- Kuntoutuksen myöntäminen edellyttää, että nuoren ammatillinen kuntoutus katsotaan asiakkaan tilanteessa
  - tarkoituksenmukaiseksi,
  - tarpeelliseksi ja
  - oikea-aikaiseksiasiakkaan palvelutarpeet sekä nuoren ammatillisen kuntoutuksen palvelujen tavoitteet ja sisältö huomioon ottaen.

Kohderyhmätarkennukset (KKRL 7 a§) Hoitosuhdetta koskevat tarkennukset:

Asiakas **ei kuulu** nuoren ammatillisen kuntoutuksen kohderyhmään

- jos asiakas on työssä osa- tai kokoaikaisesti
- jos asiakas opiskelee → tulee olla opintojen keskeytymisen uhka oppilaitoksen tukitoimista huolimatta
- jos asiakas saa nuoren kuntoutusrahaa
- jos asiakkaalla on pitkittynyt työkyvyttömyys (sairauspäiväraha, kuntoutustuki tai työkyvyttömyyseläke)
- jos asiakkaalla on lähinnä tukihenkilön tarve
- jos asiakas on jo toisen toimijan työllistymistä edistävässä palvelussa (esim. TE-toimiston uravalmennus tai työkokeilu). HUOM! Pois lukien kuntouttava työtoiminta.

- Ei kohderyhmää,
  - kun asiakkaalla on toimintakykyä heikentävä sairaus, hoidon tarve ja hoidosta vastaava taho, vastaa kyseinen taho asiakkaan hoidon ja kuntoutuksen kokonaisuudesta. Asiakas saa tukea tilanteensa selvittelyyn hoitavalta taholta eikä asiakas ole yksin epäselvässä tilanteessaan.
  - jos asiakas tarvitsee ensisijaisesti hoitoa tai terveydentilan selvittelyä eikä hänellä ole kontaktia terveydenhuoltoon. Asiakas ohjataan ottamaan yhteyttä terveydenhuoltoon. Jos asiakas tarvitsee tukea hoitoon hakeutumiseen ja tilanteensa selvittelyyn, pyydetään asiakkaalta lupa ottaa yhteyttä Etsivään nuorisotyöhön.
- Nuoren ammatillinen kuntoutus **voidaan myöntää** asiakkaalle, jolla on sairaus tai vamma, mutta siitä ei aiheudu hänelle tällä hetkellä merkittävää haittaa eikä asiakkaan toimintakyvyn heikentyminen ja syrjäytymisen vaara johdu kyseisestä sairaudesta.

Asiakkaan palvelutarpeiden huomioiminen osana tarkoituksenmukaisuusarviointia (KKRL 7 a §) 1/3

- Jos asiakas tarvitsee **tukihenkilöä** arjen toimintakyvyn kohentamiseksi
  - Nuoren ammatillisella kuntoutuksella ei pystytä vastaamaan asiakkaan palvelutarpeeseen.
  - Nuoren ammatillinen kuntoutus ei ole oikea-aikaista.
  - Asiakas ohjataan esim. sosiaalipalvelujen piiriin.
- Jos asiakas on jo toisen tahon **työllistymistä edistävässä palvelussa**
  - Asiakas saa tarvitsemansa työllistymisen tuen kyseisestä palvelusta eikä ole täten nuoren ammatillisen kuntoutuksen tarpeessa.

Huom! Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuminen **ei** ole esteenä nuoren ammatillisen kuntoutuksen myöntämiselle, jos asiakkaan toimintakyky mahdollistaa ammatilliseen kuntoutukseen siirtymisen.

Asiakkaan palvelutarpeiden huomioiminen osana tarkoituksenmukaisuusarviointia (KKRL 7 a §) 2/3

- Jos asiakas tarvitsee ensisijaisesti terveydentilan selvittelyä tai hoitoa
  - nuoren ammatillinen kuntoutus ei ole tarkoituksenmukaista.
  - asiakas tarvitsee ajankohtaisesti terveydenhuollon palveluja.
- Jos asiakkaalla on hoitosuhde terveydenhuoltoon ja sovitut tapaamiset hoitotahon edustajan kanssa / **Asiakkaalla on pitkittynyt työkyvyttömyys** (pitkittynyt sairauspäiväraha, kuntoutustuki tai työkyvyttömyyseläke)
  - Asiakas saa tukea tilanteensa selvittelyyn hoitotalolta, joka myös vastaa nuoren hoidon ja kuntoutuksen kokonaisuudesta.
  - Tarvitaan hoitotahon kannanotto kuntoutuksen tarpeellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta.
  - Tarvittaessa hoitotaho ohjaa nuorta hakemaan diagnoosiperusteista ammatillista kuntoutusta tai muuta kuntoutusta.

Asiakkaan palvelutarpeiden huomioiminen osana tarkoituksenmukaisuusarviointia (KKRL 7 a §) 3/3

- Jos asiakkaalla on sairaus tai vamma, josta ei aiheudu hänelle ajankohtaisesti merkittävää haittaa, eikä nuoren toimintakyvyn heikentyminen ja syrjäytymisvaara johdu kyseisestä sairaudesta tai vammasta.
→ Nuoren ammatillinen kuntoutus voi olla tarkoituksenmukainen asiakkaalle.

Opiskelija (KKRL 7 a §)

- Jos asiakas opiskelee, huomioidaan
  - mitä tukitoimia asiakkaalla jo on oppilaitoksessa ja
  - mitkä ovat oppilaitoksen tukitoimien tehostamisen mahdollisuudet.
- Arvioidaan, voidaanko nuoren ammatillisella kuntoutuksella vastata opiskelevan asiakkaan palvelutarpeeseen?
  - Nuoren ammatillisella kuntoutuksella ei ole tarkoitus paikata esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon tai oppilaitosten riittämättömiä resursseja.
  - Oppivelvollisuutta suorittavien asiakkaiden kohdalla huomioidaan myös koulutuksen järjestäjän ja oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu.
  - Nuoren ammatillinen kuntoutus voi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakkaan opinnot eivät etene ja ovat keskeytymässä oppilaitoksen tukitoimista huolimatta, eikä opintojen keskeytymisen syynä ole terveydentila tai terveydentilan selvittelyn tai hoidon tarve.

Työskentely palkkatyössä tai yrittäjänä (KKRL 7 a §)

- Jos asiakas työskentelee palkkatyössä tai yrittäjänä osa- tai kokoaikaisesti, ei hänellä ole oikeutta nuoren ammatilliseen kuntoutukseen.
- Satunnainen tai hyvin vähäinen työskentely ei kuitenkaan estä nuoren ammatillisen kuntoutuksen myöntämistä, jos muut myöntämisedellytykset täyttyvät.
  - Hyvin vähäisellä työskentelyllä tarkoitetaan esimerkiksi 1–2 tunnin työskentelyä viikossa.
- Työskentelyksi ei katsota harrastusluonteista toimintaa.

Nuoren kuntoutusrahan saaja (KKRL 7 a §)

- Nuoren kuntoutusrahan saajalla ei ole oikeutta nuoren ammatilliseen kuntoutukseen.
- Asiakkaalla on tällöin hyvinvointialueen laatima henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma (KHOPS) sekä erityiset tukitoimet käytössään.
- Asiakas osallistuu koulutukseen tai muuhun nuoren kuntoutusrahaan oikeuttavaan kuntoutukseen.

Kela|Fpa®

Ammatilliseen kuntoutuksen palveluihin hakeminen

Suunnittelija Anne Koski

Etuuksien ja palveluiden suunnitteluyksikkö, työkykyryhmä

Ammatillisen kuntoutuksen hakeminen

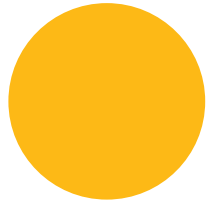
Ammatillinen kuntoutus (KKRL 6 §)

- Ammatillisen kuntoutuksen hakemus [KU101](#)
- B –lausunto tai vastaavat tiedot sisältävä terveydentilaselvitys
  - Yhdessä hoitavan tahon kanssa arvio kuntoutuksen tarpeellisuudesta ja sen tavoitteista

Nuoren ammatillinen kuntoutus (KKRL 7a §)

- Nuoren ammatillisen kuntoutuksen hakemus [KU143](#)
- Jos asiakas opiskelee, liitteeksi tarvitaan selvitys oppilaitoksen tukitoimista

Nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (KKRL 7 a §) ohjautuminen 1.1.2025 alkaen

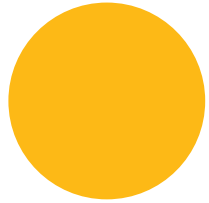

Nuoren kanssa toimiva yhteistyökumppani voi edelleen ohjata asiakkaan nuoren ammatilliseen kuntoutukseen

Kuntoutukseen ohjaaminen tapahtuu täyttämällä asiakkaan kanssa nuoren ammatillisen kuntoutuksen hakemus KU143.

- Jos ohjaava taho on tehnyt selvitystä nuoren tilanteesta, voi nuori laittaa sen hakemuksensa liitteeksi.

Kuntoutus tulee vireille vain asiakkaan hakemuksesta. Kumppani, asiakas tai asiakkaan läheinen ei voi enää puhelimitse ilmoittaa asiakkaan tietoja Kelaan nuoren ammatillisen kuntoutuksen hakemista varten.

Jokaisesta hakemuksesta tehdään kirjallinen päätös.

KU143 hakemuslomakkeen sisältö

Ohjaava taho

- Merkitse tähän yhteystietosi, kun täytät nuoren kanssa hakemusta

Elämäntilanne

Aiemmat palvelut

- Auta nuorta selvittämään, mitä palveluja hän on saanut, minkä tahon järjestämänä ja miten hän on niistä hyötynyt

Toimintakyky

- Auta nuorta hakemuksen kysymysten avulla kuvaamaan toimintakykyään monipuolisesti

Kuntoutus- ja palvelutarve

- Mitä muutosta nuori toivoo? Mitä hän odottaa kuntoutukselta?

Opinnot ja työssä käynti

A woman with curly hair, wearing a blue beanie and a brown and white patterned shawl, is looking down at a smartphone. She has a green earring and a nose ring. The background is a white wall with a circular mirror and some blue squares.

Kela|Fpa®

Perustietoa ja ajankohtaista kuntoutusrahasta

Juristi Tommi Kortelainen
Etuuksien ja palveluiden
suunnitteluyksikkö, työkykyryhmä

Kuntoutusrahan yleiset myöntämisedellytykset

- Asiakas on 18-67-vuotias
  - Huom! Jos asiakas on syntynyt ennen 1.1.2009, voidaan kuntoutusraha myöntää myös 16-17 –vuotiaalle.
- Asiakas on estynyt työstään kuntoutukseen osallistumisen vuoksi koko- tai osapäiväisesti
  - Vaatimuksena, että kuntoutus kestää vähintään 4 h matkoineen
  - Ammatillisessa kuntoutuksessa kuntoutuspäivän vähimmäiskesto ei edellytetä tietyissä tilanteissa.
- Kuntoutuksen tavoitteena on työssä jatkaminen, sinne palaaminen tai työelämään pääsy
- Kuntoutus järjestetään Kelan kuntoutuslain 18 ja 19 §:ssä mainitulla perusteella (=kuntoutuspäätös)
- Kuntoutus täyttää kuntoutustoiminnalle yleisesti asetetut vaatimukset
  - kuntoutusta antavat sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöt
  - palvelu toteutuu asianmukaisissa tiloissa
  - palveluntuottajalla on tarpeelliset luvat toiminnan harjoittamiseen

Työstä estyminen kuntoutusrahan myöntämisedellytyksenä

Asiakkaan tulee olla kuntoutukseen osallistumisen vuoksi estynyt tekemästä työtä osittain tai kokonaan ja saamasta toimeentuloa työstä sekä kuntoutuspäivän keston tulee olla vähintään 4h matkoineen, kun hän osallistuu	Asiakkaan tulee olla kuntoutuksen aikana estynyt tekemästä päätoimeen rinnastettavaa työtä, kun hän osallistuu
Kelan vaatimaan lääkinälliseen kuntoutukseen, harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, kuntoutuspsykoterapiaan	Ammatillisena kuntoutuksena myönnettyyn koulutukseen
Hyvinvointialueen tai työterveyshuollon järjestämään kuntoutukseen.	KHOPS:n mukaiseen kuntoutukseen (nuoren kuntoutusraha)
Kelan ammatilliseen kuntoutukseen (6 §) ja asiakas ei ole työelämän ulkopuolella kuntoutuksen alkaessa	Nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (7 a §), pl. Nuotti-valmennus
Nuotti-valmennukseen	Nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (7 a §), pl. Nuotti-valmennus

Kuntoutusrahan maksamisen perusteena

Kuntoutuspäätös

- Kelan kuntoutuslaki
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TKK) tutkimusten perusteella
- Työterveyshuoltolaki
- Sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain mukainen laitospohjainen päihde- tai riippuvuuskuntoutus yksilö- tai perhekuntoutuksena
- Lastensuojelulain tai kehitysvammaisten erityishuoltolain mukainen perhekuntoutus
- Vammaispalvelulain mukainen sopeutumisvalmennus
- Päihdehuoltolaki (1.1.2023 alkaen vain Ahvenanmaan maakunnan järjestämänä yksilö- ja perhemuotoinen päihde- tai riippuvuuskuntoutus)

Muu

- Nuoren kuntoutusrahaa hakevalla hyvinvointialueen laatima henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma (KHOPS)

Kela|Fpa®

Nuoren kuntoutusraha

Nuoren kuntoutusrahan myöntämisedellytykset

18-19 –vuotiaalle, kun

- työ- tai opiskelukyky tai mahdollisuudet valita ammatti tai työ ovat olennaisesti heikentyneet
- tarve tehostetulle kuntoutukselle eli tarve erityisille tukitoimille
- Hyvinvointialueella on laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma (KHOPS)
- tarkoituksena varmistaa ammatillista kuntoutumista ja edistää työllistymistä

Jokaisen yllä olevan myöntämisedellytyksen tulee täytyä!

Jos nuori on syntynyt ennen 1.1.2009, voidaan nuoren kuntoutusraha myöntää myös 16-17-vuotiaalle

Työ- tai opiskelukyky tai mahdollisuudet valita ammatti tai työ ovat olennaisesti heikentyneet

- Hyvän hoitokäytännön mukaisesti, ajantasaisin selvityksin asianmukaisesti todettu sairaus tai vamma
  - Hoito ja kuntoutus järjestettynä
- Todetulla sairaudella tai vammalla on yhteys työ- tai opiskelukyvyn olennaiseen heikentymiseen
- Lisäksi huomioidaan kokonaistilanne
  - Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn, elämäntilanteen, taloudellisten ja sosiaalisten seikkojen, asumisolosuhteiden, aikaisemman toiminnan sekä muiden vastaavien tekijöiden vaikutusten arviointia sairauden tai vamman lisäksi

Tarve tehostetulle kuntoutukselle eli tarve erityisille tukitoimille

- Perusteltu tarve voi liittyä suoraan **tai välillisesti** olennaisesti heikentyneeseen työ- ja opiskelukykyyn sekä kokonaistilanteeseen tai KHOPS:n mukaiseen toimintaan
  - Tukitoimi voi olla esimerkiksi säännöllinen terapia tai pedagogiset tukitoimet koulussa
  - Tukitoimien tarve tulee olla säännöllistä, vähintään viikottaista
- Tukitoimet vaihtelevat nuoren tarpeen mukaisesti

Hyvinvointialueen laatima henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma - KHOPS

- Laaditaan nuoren, hänen huoltajansa ja hyvinvointialueen edustajan kanssa **nuorta varten**
  - Hyvinvointialueen edustaja voi olla esimerkiksi sosiaalialan, terveysalan tai oppilashuollon ammattilainen
  - Suunnitelman laatimiseen voivat osallistua lisäksi esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten opettajat, mutta he eivät voi edustaa hyvinvointialuetta, koska se ei ole heidän työnantajansa.
- Sisältö [KU110](#)-lomakkeessa
  - arvio sairauden, vian tai vamman vaikutuksista ammatillisen kuntoutumisen mahdollisuuksiin
  - arvio ammatillisen kuntoutumisen tavoitteista
  - suunnitelma opiskelun järjestämisestä ja toteuttamisesta sekä tarvittavista tukitoimista

Tarkoituksena varmistaa ammatillista kuntoutumista ja edistää työllistymistä

- Nuorella on mahdollisuus osallistua työelämään omilla vahvuuksillaan ja toimintakyvyn edellytyksillään ammatillisen kuntoutuksen päätyttyä
  - Vähimmäistavoitteena, että nuori voisi hankkia joitakin toimeentulon kannalta merkityksellisiä lisäansioita, vaikka eläke turvaisi jatkossa toimeentuloa
- Lisäansioita koskeva tavoite on matalampi kuin Kelan ammatillisessa kuntoutuksessa eikä tarkoituksenmukaisuutta arvioida vastaavasti

Lisäksi

Kelan on aina selvittävä, voiko koulutuksen myöntää ammatillisena kuntoutuksena, jos nuoren kuntoutusrahaa haetaan opintojen ajalle

Kelan on aina selvittävä ensin oikeus nuoren kuntoutusrahaan, jos alle 20-vuotias hakee työkyvyttömyyseläkettä

Kela|Fpa®

Lainmuutokset 2025

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusraha Nuotti-valmennuksen ajalta (1/2)

- Osallistuminen Nuotti-valmennukseen (KKRL 7 a §:n mukainen valmennuksellinen palvelu) ei enää **pääsääntöisesti** oikeuta kuntoutusrahaan.
- Kuntoutusrahaa voidaan Nuotti-valmennuksen ajalta maksaa vain, kun **neljä tuntia matkoineen kestävä kuntoutus** tosiasiallisesti estää kuntoutujaa tekemästä työtä ja saamasta toimeentuloa kyseiseltä päivältä.
  - Kuntoutusrahaoikeus ei siis käytännössä tule kyseeseen.

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusraha Nuotti-valmennuksen ajalta (2/2)

- Nuotti-valmennukseen osallistuminen ei vaikuta muiden etuuksien myöntämiseen, joten asiakas voi saada myöntämisedellytysten täytyessä muuta toimeentuloa turvaavaa etuutta.
- Muutos tuli voimaan 1.1.2025, ja koskee 1.1.2025 tai sen jälkeen myönnettyjä Nuotti-valmennusjaksoja.

Työstä estyminen kuntoutusrahan myöntämisedellytyksenä 1.1.2025 alkaen

Asiakkaan tulee olla kuntoutukseen osallistumisen vuoksi estynyt tekemästä työtä osittain tai kokonaan ja saamasta toimeentuloa työstä sekä kuntoutuspäivän keston tulee olla vähintään 4h matkoineen, kun hän osallistuu

Asiakkaan tulee olla kuntoutuksen aikana estynyt tekemästä päätoimeen rinnastettavaa työtä, kun hän osallistuu

Kelan vaatimaan lääkinnälliseen kuntoutukseen, harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, kuntoutuspsykoterapiaan

Ammatillisena kuntoutuksena myönnettyyn koulutukseen

Hyvinvointialueen tai työterveyshuollon järjestämään kuntoutukseen.

KHOPS:n mukaiseen kuntoutukseen (nuoren kuntoutusraha)

Kelan ammatilliseen kuntoutukseen (6 §) ja asiakas ei ole työelämän ulkopuolella kuntoutuksen alkaessa

Nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (7 a §), pl. Nuotti-valmennus

Nuotti-valmennukseen

Nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (7 a §), pl. Nuotti-valmennus

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusraha nuoren ammatillisen kuntoutuksen odotus- ja väliajalta (1/2)

- Myös nuoren ammatillisen kuntoutuksen odotus- ja väliajan kuntoutusrahaa koskee kolmen kuukauden (75 arkipäivää) enimmäisajat
- Enimmäisaika lasketaan kalenterivuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen laskettuina.
- Enimmäisajat voi ylittää, kun se on ammatillisen kuntoutuksen etenemiseksi ja toimeentulon turvaamiseksi erityisestä syystä perusteltua.
  - Tällainen tilanne on kyseessä esimerkiksi silloin, kun enimmäisajan ylittyminen ei johdu asiakkaasta itsestään ja asiakas voisi muuten joutua pelkän toimeentulotuen varaan.

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusraha nuoren ammatillisen kuntoutuksen odotus- ja väliajalta (2/2)

- Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, ettei kuntoutusrahaa voida enää myöntää kuntoutuksen arvioidun keston ajalle, vaan päätökset annetaan vastaavalla tavalla kuin muussa ammatillisessa kuntoutuksessa.
- Muutos tuli voimaan 1.1.2025, ja koskee vain 1.1.2025 tai sen jälkeen myönnettyjä kuntoutusjaksoja.

Lainmuutos 1.1.2025: Muutoksia työskentelyn ja tulojen vaikutuksessa nuoren kuntoutusrahaan

- Nuoren kuntoutusrahaa myönnetään kuntoutuksen odotus- ja väliajoilta jatkossa tarveharkinnan perusteella. Asiakas voi saada nuoren kuntoutusrahaa odotus- ja väliajalta, jos sen maksaminen on tarpeellista asiakkaan kuntoutuksen etenemisen ja toimeentulon turvaamiseksi.
- Nuoren kuntoutusrahan kanssa samanaikaiset palkka- ja yrittäjätulot sovitetaan jatkossa yhteen tulorajan (800€/kk, v. 2025) ylittäviltä osin.
- Muutoksia sovelletaan 1.1.2025 alkaen kaikkiin nuoren kuntoutusrahoihin ilman siirtymäsäännöstä.

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusrahan alaikärajan nosto

- Kuntoutusrahan (ml. Nuoren kuntoutusrahan) alaikäraja on nostettu 16 vuodesta 18 vuoteen.
  - Muutos koskee myös Kelan työkyvyttömyyseläkkeitä ja sairauspäivärahaa.
  - Muutoksia myös vammais- ja työttömyysetuuksia koskevaan ikärajasäätelyyn.
- Muutos tuli voimaan 1.1.2025 ja muutoksia sovelletaan **1.1.2009 tai sen jälkeen syntyneisiin**.
  - Ennen 1.1.2009 syntyneet voivat saada kuntoutusrahan edelleen 16-17 –vuotiaina.
- Ikärajan muutos ei koske kuntoutusetuuksia, eli alle 18-vuotiaat voivat edelleen saada päätöksen esimerkiksi ammatillisen kuntoutuksen palveluista.

Lainmuutos 1.1.2025: Kuntoutusrahan laskukaava

- Sairauspäivärahamenoja alennetaan muuttamalla sairauspäivärahan laskentakaavaa vuodesta 2025 alkaen siten, että säästövaikutus on yhteensä 60 miljoonaa euroa.
- Kuntoutusraha määräytyy samaan tapaan kuin sairauspäiväraha, joten sairauspäivärahan laskukaavan muutokset koskisivat myös kuntoutusrahan määräytymistä.
- Muutos tuli voimaan 1.1.2025, ja sitä sovelletaan, jos kuntoutus on alkanut 1.1.2025 tai sen jälkeen.

Kuntoutusrahan suuruus eri suuruisilla vuosituloilla (2024 v. 2025 alkanut kuntoutus)

Vuositulo32, €/vuosi	2024, €/pv	2025, €/pv	Muutos, €/pv	Muutos, %
30 000	70,00	66,78	-3,22	-5 %
40 000	86,28	71,78	-14,5	-17 %
50 000	92,95	76,78	-16,17	-17 %
60 000	99,62	81,78	-17,84	-18 %
70 000	106,28	86,78	-19,5	-18 %
80 000	112,95	91,78	-21,17	-19 %
90 000	119,62	96,78	-22,84	-19 %
100 000	126,28	101,78	-24,5	-19 %

Lainmuutos 1.8.2025: Kuntoutusrahan ja opintotuen päällekkäisyydet

- 1.8.2025 alkaen kuntoutusraha on opintotuessa estävä etuus.
  - Lisäksi opintorahasta tulee kuntoutusrahasta vähennettävä etuus, sillä opintotukea ei vielä lakkauteta, jos estävä etuus kestää alle 18 päivää.
  - Muutos koskee vain kuntoutusta, joka alkaa 1.8.2025 tai sen jälkeen.

**Kiitos
osallistumisestasi!**

